

LLIBERTAT!

PERIODICH NACIONALISTA REPUBLICÀ

Any I. - Núm. 5.

Mataró 11 d' Octubre de 1906.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Riera, 72-2.ºn, 1.º

5 cénts.

MATARONINS:

Desde la fundació de nostre periódich venim parlant ab marcada insistencia del fons desitj que té 'l poble de Mataró d' escoltar als nostres regidors en sas discussions pels interessos de la ciutat que á tots afecten sense distinció de classes ni estaments. Ho venim repetint en les columnes de «LLIBERTAT!» Y no ho fem solsament per propi impuls sinó també per les continuades queixes de nombrosos ciutadans y en especial dels obrers, que ens animen á prosseguir ab energia nostra campanya.

Hem exposat clarament el desitj de tot el poble de que *les sessions del Ajuntament tinguin lloch en l' hora en que 'ls obrers ja han sortit del treball*, pera que puguin enterarse de com s' ocupen nostres edils dels interessos comunals.

Aquesta es l' hora que no sabém encare que nostre demanda haigi sigut atesa. En vista d' aquest *estudiat silenci* ab que 's respón als prechs dels ciutadans, la Redacció de «LLIBERTAT!» á pres un acort qu' avuy esposa als mataronins que vulguin secundar nostre campanya de justícia, reflexe de la veu de tot un poble.

La Redacció de «LLIBERTAT!» proposa als ciutadans de Mataró que s' obrin unes llistes en la que 'ls electors estampin sa firma com á protesta á n' el silenci impenetrable de l' Ajuntament, devant de nostra justa demanda.

Mataronins: Posemnos tots á la feyna. Es indigne que 'l poble obrer se veigi privat de assistir á les sessions, ahont se discuteixen els interessos de la ciutat! Periódichs locals, Associacions obreres y polítiques, ajudeunoshi tots, obriu llistes y feu que cada elector ab sa firma hi soscrigui llur desitj, de que sien atesos y respectats els drets dels ciutadans qu' una disposició arbitraria á vingut á privar atrevidament.

Les llistes s' omplirán, ne tenim plena convicció. Nosaltres llensém al públich generosament la nostra idea. Poble de Mataró no contemplis impasible com se trepitxen els teus drets.

LA REDACCIÓ.

EL NOSTRE IDEAL

Densá del viatge del Rei y en Maura á Catalunya, les idees progressives han fet un prodigiós camí entre nosaltres. Semblava impotent el partit republicà, vensut el catalanisme radical, engolit per un retóric madrileny el regionalisme conservador.

Peró ha succeït tot lo contrari. Els republicans tenen avui una forsa considerable, identificada ab les aspiracions del poble. Els catalanistes radicals ens habém separat de la dreta y treballém ardidament per la democracia y la República. La mateixa dreta regionalista está més aprop den Salmerón que den Maura.

Aquets grans progressos no han sigut imposició de tutors, sinó obres genuinament populars. S' han creat triomfalment ab la convicció de que están tancats pera Catalunya no solzament el régim y els seus partits y colles, sinó també la mateixa monarquia, lligada al unitarisme per llassos que no 's poden rompre. La realitat ha sigut prou forta pera empenyer al catalanisme cap á solucions modernes y avensades, cap al contacte ab les multitudes que reivindiquen un just redressament.

Axí ha mort á Catalunya la centralisació; axí, la monarquia. S' ha generalisat aqueixa aspiració autonomista ab la qual hem de fer nostre el govern dels interessos socials que constitueixen el patrimoni catalá. S' ha enfondit l' habim que ens separa de les oligarquies imperants, etern obstacle de la llibertat á Espanya. Han desaparegut la fé atávica en els vells poders, fent lloch al desitj de noves institucions y de indefinides millores pera el poble y pera els homes.

Y el fecond cambi realisat á Catalunya no

ha de ser una inquietut pera ningú, sinó una esperansa pera tothom. Per raó de ell será possible un lliure govern, aplicat á la creixensa social, apoiat en les classes populars, ambicions de irradiar am justícia sobre els treballadors.

Y precisament en la orientació cap á la multitud obrera, en l' intens esforç propici á la forsa dels que pateixen, hi ha fonamentalment la raó d' esser de la Catalunya autónoma dels nostres somnis. Perque si no ha de servir pera millorar el *statu quo* económic y social, á l' hora que políticament ens posi á les mans un poderós instrument de llibertat, ¿de qué serviria la autonomia de Catalunya? Una autonomia en el paper, inactiva, temerosa davant els interesos que han de desaparexe ineludiblement, ni ens pot satisfere als que treballém per Catalunya, ni ha de veurers fecondada per la adhesió y l' impuls dels moderns esclaus.

Axó 's farà pel propi avens dels catalans, per imposició de la renovació autonomista que 's prepara. Ho farém els radicals y els conservadors, els obrers y els no obrers, realisant, conscient ó inconscientment, l' obra deslliuradora que Catalunya porta viva á les entranyes. Ho farém naturalment, com una cosa necessaria, no com una reparació, sinó com un gran triomf de la nostra ánima colectiva.

El nostre ideal está integrat per aspiracions polítiques, socials y econòmiques que han de lluitar plegades y triomfar juntes contra el vigent régim. Y perque es axí, perque es nacionalista, perque vol millorar la condició dels homes, sobre tot dels que treballen baix formes encare precaries, té avui y tindrà sempre la nostra devoció entusiasta.

J. LLUHÍ RISSECH.

SEMPREVIVES

A n' en Antoni Franquesa y Sivilla

'L qui escrigué que «'l temps es 'l millor conceller», jo no ho se pas si ho era un sabi, emperó qu' era un gran observador n' hi ha prou reflexionant, admirant, tota la sana filosofia que llur máxima revela. Passions esbojarrades, odís africans, miserias de tota mena, llagues de l' ánima qui ceguen l' enteniment barrantli 'l pás á tota reflexió serena, á tot judici desapasionat, sols el temps, les cauterisa, sols el temps, aquet gran conceller, foragita del cor y l' enteniment barroers impulsos, preocupacions, prejudicis y encegaments, tot aquesta faramalla en fi de passions baixas de quines, en absolut, pochos homes saben lliurarse.

Si alguns anys enrera se m' hagués imposat la obligació d' escriurer quelcom sobre en Franquesa, an que sempre humils, no haurien pas emperó sigut tan segurs com ara 'ls trassos de ma ploma. Diferencies d' apreciació en lo relligiós y en lo polítich, potser no tan accentuades avuy com aleshores y atiades per un mal entés amor propi, 'l pitjor enemich del home, haurien, ben segur, encarrilat mon judici á exageracions y violencies de que avuy, el cor y la pensa, ma ánima tota n' está ben asserenada.

Y no es pas el temps qui tant sols ha obrat en mí, aquest cambi; una llissó, llissó suprema que no he oblidat, ni crech may més oblidarla, m' ensenyá en un moment, mes tolerancia, mes democracia, mes altruisme, que les escoles polítiques y filosóffiques á quines he saludat, y que 's venten d' estarne curullades.

Ab l' amich Pons, l' estimat amich Pons, á qui dech les mes preuades hores d' amical conversa, estabam discutint sobre... que se jo sobre que parlábam si lo important entre amichs del cor no es l' assumpto sinó la conversa en si mateixa, quan s' escaigué passar en Franquesa, grave, seriós, reposat, ab aquell son peculiar geste qu' als ulls d' un fi observador revelaba ja tot un caracter. No ho ignoraba pas l' amich d' abdós, tot 'l fel qu' habia eixit de nostres boques pera mutuament amargarnos; mes d' una vegada se m' en havia dolgut de que lo que podia esser noble y digne, hagués esdevingut, personal, apassionat, feridor. Emperó en Pons, qu' es tot ánima, y que en aquell encontre casual hi vegé sobtadament un medi per ajuntar distancies, pera unir diferencies, el cridá al *Antonio*... Un geste del amich 'm feu restá quiet apartantme emperó á la distancia que la prudencia y l' urbanitat m' aconsellaren; y éll, en Franquesa, aquell ab qui jo habia discutit casi com ho fan les xafarderes del barri, ab la violencia en la paraula, y fins casi casi ab quelcom d' odi en el cor, adonantse 'n, acostis, Mora, acostis 'm digué. ; confesso qu' una bomba no m' hauria causat mes efecte. Automaticament, com un ensa, vareig acostarmhi, y la efusió d' una ma qui estrenyia la meva, sense recels, ab carinyo, ingenuament, acabaren ab la poca serenitat